

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de directeur

De EU verlengt het verbod op import van wilde vogels (pag.2)

Zoals we vermeldde in de laatste PsittaScene, werd de tijdelijke stop van wilde vogels verlengt van januari naar mei. Met het naderen van de nieuwe deadline, heeft de EU Standing Committee on the Food en Chain and Animal Health, die deze beslissingen opnieuw in ogenschouw neemt, kortgeleden gestemd om de stop tot 31 juli uit te breiden! Dit zal onze coalitie extra tijd geven om meer informatie te verzamelen en voor te leggen over wat wel en niet is gebeurd als gevolg van de stop over de afgelopen zes maanden. Het allerbelangrijkste, de handel ligt helemaal stil. We ervaren dat de vangst binnen enkele dagen na de aankondiging van de eigenlijke stopzetting in oktober 2005 praktisch helemaal is gestopt. Vreemd genoeg gebeurde er niet wat de EU autoriteiten het meest interesseerden. Het dogma over de dierenhandel deed ons geloven dat zulke handelsembargo's de handel ondergronds drijft en een toename van smokkel

veroorzaakt. Omdat gesmokkelde vogels door geen enkele quarantaine heengaan, zou de stop hypothetisch gezien het risico het importeren van ziekten doen toenemen. Zoals we in andere delen van de wereld hebben gezien, is dit niet voorgekomen. Integendeel, de smokkelcijfers (zoals bewezen door de cijfers van inbeslagname) is zelfs gedaald de afgelopen maanden. Natuurlijk, is het mooiste van alles dat deze uitbreiding van de tijdelijke ban alleen al zo'n 600.000 wilde vogels zal sparen... boven de 2.000.000 die al zijn gespaard. Naar welke maatstaven dan ook, dat is een HELEBOEL vogels! *Nu zijn jullie aan de beurt om te helpen... Hier is hoe!* Bij de Trust zijn we voortdurend onder de indruk door jullie enthousiasme voor deze campagne om de handel in wilde vogels te beëindigen. Er wordt ons regelmatig gevraagd: "Wat kunnen we doen om te helpen?" Tienduizenden van jullie hebben al geholpen door de petitie te

ondertekenen, door polsbandjes te kopen, ex-stroppers maakt papegaaien snijwerk, en dergelijke. Nu vragen we een ander soort hulp. Het kost niet veel tijd, het is een iets leuks, en het zal een groot verschil maken. Hier is wat je moet doen, liefst volgende week. Eerst een beetje achtergrond... Deze beslissingen over de ban (en zijn verlenging) en over wel of niet permanent beëindigen van de handel worden gemaakt door mensen in de Europese commissie. Hun meeste werk is puur bureaucratisch en politiek en meestal ondankbaar. Ze horen alleen maar van mensen als ze denken dat ze iets verkeerd hebben gedaan! In onze vergaderingen in Brussel de laatste maand ging er bij ons een lichtje branden dat de diegene die betrokken waren om de tijdelijke ban te verlengen een persoonlijke interesse hebben getoond in de handel in wilde vogels. In feite, hadden ze een goed gevoel bij het nemen van deze stap. Ogenschijnlijk is de keuze gemaakt uit

veiligheidsoverwegingen voor het milieu, maar het blijkt dat ze een goed gevoel hebben over de neveneffecten van hert redden van miljoenen prachtige wilde vogels. Geen slechte prestatie, toch.

Ons plan is net zo simpel als leuk. We willen duizenden vogelkaarten sturen aan de Commissaris die de beslissing heeft genomen, alleen om hem te bedanken uit naam van de vogels om zo'n fantastisch positief

gebaar. Onze hoop is dat hij niet alleen ontdekt hoe dankbaar we zijn voor zijn leiderschap, maar tevens dat hij in gedachte houdt hoeveel miljoenen vogels hij zal redden door dit pad in de toekomst te blijven volgen.

Dus neem even tijd, pak een kaart, wenskaart, tekening, foto van een vogel, wat voor vogel dan ook, en schrijf er een bedankje op. Het hoeft niet lang of gedetailleerd te zijn, alleen een bedankje voor het helpen

van de wilde vogels. Als je van een niet-Engels sprekend deel van de wereld bent, schrijf in je eigen taal – dat is zelfs nog beter! Het is een fijn aandenken dat hij vogels van over de hele wereld heeft gered! En vraag aan je vrienden, kinderen, iedereen die je kunt bedenken die van vogels houdt hetzelfde te doen en hopelijk brengen we dit positieve bericht, gezamenlijk, luid en duidelijk over!

Stuur je kaarten naar het volgende adres:

Mr. Markus Kyprianou
Commissioner for Health and Consumer Protection
European Commission
B-1049 Brussel
Belgie

Onze welgemeende dank voor je deelname in dit belangrijke streven,
James Gilardi, Ph.D
Director World Parrot Trust

Full house; de Patagonische Rotsparkieten (pag. 3-7)

Door Juan F. Masello. Christina Sommer en Petra Quillfeldt

Stel je de grootste kolonie papegaaien in de wereld voor. Met meer dan 35.000 actieve nestholtes staat deze onderscheiding op naam van de Patagonische Rotsparkiet *Cyanoliseus patagonus* van El Cóndor, Patagonië, Argentinië. Vogels in de kolonie zijn de ondersoort *Cyanoleus p.patagonus*. Tellingen in het broedseizoen van 2001-02 tonen aan dat de kolonie, gelegen aan een 9km steile wand van zandsteen aan de Atlantische Oceaan in de provincie Rio Negro, Patagonië, met 51.412 nesten, er naar schatting 37.527 actief waren. Waarbij 6.500 papegaaien die geen jongen hadden zich bij de kolonie aansloot tijdens het broedseizoen van 2003-04. Naar onze mening is deze populatie de grootste bekende kolonie voor de hele

stand van de Psittaciformes (papegaaien en kakatoes). Sommige sleutelkenmerken van de broedbiologie van Psittaciformes dragen bij aan de kwetsbaarheid van de soort, waaronder de bijna onveranderlijke gewoonte van nesten in holtes, het gebruikelijke monogame broedsysteem en de afwezigheid van territoriumdrift rond de directe omgeving van het nest, wat bij verschillende soorten bijdraagt tot omstreden broedkolonies. Bovendien is er voor de meeste papegaaiensoorten nog steeds een gebrek aan biologische basisgegevens, die nodig zijn voor de identificatie van specifieke bedreigingen, de controle van populaties en de evaluatie van de beschermingsmaatregelen die genomen moeten worden.

Rotsparkieten zijn kolonie Psittaciformes. In Argentinië komt de soort voor van de hellingen van de Andes in het noordwesten van het land tot de steppen van Patagonië in het zuiden. Gewoonlijk leven ze in beboste steppen, van deels droge bossen, grasland en boerenland maar ze hebben zandsteen, kalksteen of aarden wallen nodig om hun nestholtes te maken. De soort is een trekvogel, die maandenlang de broedkolonies bezet voordat ze gaan leggen en dan geleidelijk aan vertrekken als de jongen uitvliegen. De nestparen gebruiken holtes die ze voorgaande seizoenen hebben uitgegraven, maar ze vergroten hun holtes elk jaar. Elke holte wordt bewoond door één enkel paar, dat sociaal en genetisch monogaam is en die elkaar intensief wederzijds verzorgen.

Ze leggen één legsel van twee tot vijf eieren per jaar.

De beschermingsstatus van de Rotsparkieten werd voor het laatst bestudeerd begin jaren 80. Vroeger algemeen voorkomend in Argentinië, zijn ze nu nog regionaal in overvloed en zijn uit grote delen van het land verdwenen. De achteruitgang van de soort in Argentinië is het gevolg van het omzetten van grasland naar bouwland, jagen, vangen voor de dierenhandel en vervolgen als een pestvogel. Rotsparkieten zijn in Argentinië officieel een plaag voor de landbouw hoewel de schade aan de landbouw een lokaal fenomeen is. Verschillende wetenschappers hebben gezien dat hun dieet voornamelijk bestaat uit wilde zaden, fruit en bessen. Van Rotsparkieten wordt ook beschreven dat ze eten van de zachte delen van planten en we zagen knoppen en ander zacht plantaardig materiaal in de kropinhoud van nestlingen vooral tijdens hun eerste weken. Daarom, behalve voor een paar kleine landbouwgebieden en incidentele gevallen, is schade aan landbouw niet intensief (zie PS Vol.17 No.4: 10-11). Desondanks zijn er verschillende jaren hiertegen dodelijke methodes gebruikt, zonder objectief meetbare schade en adequate overwegingen voor alternatieven en gevolgen. Het doel van onze studie was om de Rotsparkieten kolonie te beschrijven, onderzoek te doen naar de dagelijkse patronen van verplaatsing naar de voedselplaatsen tijdens het broedseizoen, patronen van de voedselvoorziening van de nestjongen en de grootte van de groep. We bestudeerden de hoeveelheid Rotsparkieten die geen jongen hadden, maar aanwezig waren in de kolonie

tijdens het broedseizoen. Met deze informatie, probeerden we een grondlijn te verschaffen voor verder onderzoek en bescherming van deze opmerkelijke kolonie.

Studiegebied

Onze studie werd gedaan bij de Rotsparkieten kolonie zoals boven beschreven die 3km ten westen van de mond van de Rio Negro rivier ligt in Patagonië, Argentinië. Het meest oostelijk gelegen deel van de klif bestaat grotendeels uit zandsteen, waarbij het meest westelijke deel bestaat uit een erg compacte laag klei als ondergrond, die niet gebruikt wordt door de parkieten, en lagen van zachte zandsteen aan de top. De habitat die de kolonie omgeeft wordt gekarakteriseerd door struikachtige steppen en ondergeschikt cactusachtige bossen. Het overgrote deel van het land wordt gebruikt voor gewassen en een beetje grasland voor het vee.

We gebruikten een sector van de meest oostelijke kilometer van de kolonie voor gedetailleerde studies. De studiesector is 30m lang, 25m hoog en bevat zo'n 500 nesten. Er werden in totaal 96 tot 109 nesten gecontroleerd d.m.v. directe observatie door de klif te beklimmen. Het aantal nesten, dat we controleerden varieerden per jaar vanwege het mislukken van nesten en invallen van delen van de klif, wat regelmatig gebeurt in dit deel van de kolonie. We konden geen geschikte plaats vinden om nesten te controleren in meer westelijke sectoren van de kolonie, voornamelijk omdat in de paar sectoren die geschikt zijn voor veilig naar boven klimmen de dichtheid van nesten te laag is om een representatief voorbeeld te krijgen. Bovendien

zijn de meeste sectoren van de kolonie alleen bereikbaar tijdens de paar uur laag tij aan het strand.

Tellen van nesten en beschrijving

Het aantal nestingen over de gehele lengte werd geteld d.m.v. foto's. Voor het dichtstbevolkte deel van de kolonie (de meest oostelijke 4,2km) werden een complete serie van 58 foto's genomen. Voor de meest westelijke 4,8km, waar de nesten schaarser zijn, werden iedere 450m foto's genomen en het totale aantal nesten werd afgeleid van deze foto's. We gebruikten de gegevens van de studiesector om het aantal nestingen, die overeenkwamen met de actieve nesten in de hele kolonie te schatten. We veronderstelden dat de verschillende sectoren van de klif evenredig geschikt zijn voor de parkieten voor het volgende seizoen: (1) parkieten gebruiken zandsteenlagen van dezelfde geologische samenstelling en behorend tot dezelfde geologische formatie zowel in het oosten als in het westen van de kolonie; (2) het omringende habitat is gelijk; en (3) de getijden zijn niet merkbaar verschillend tussen oost en west. De enige factor die duidelijk verschilt tussen de delen van de kolonie is de mate van verstoring door de mens door strandtoeristen, die het hoogste is in de oostelijke delen. De huidige methodiek kan hierdoor het broedsucces onderschatten in de kolonie omdat het studiegebied te lijden heeft van verstoring door de mens gedurende de laatste twee weken van de broedperiode. We bevestigden de nauwkeurigheid van de neststelling d.m.v. foto's door deze gegevens te vergelijken met rechtstreekse

tellingen. Om de omvang en vorm van de nesten van de Rotsparkieten te beschrijven, werden er 40 nesten geselecteerd in de studiesector. De nestingen werden gemeten met een duimstok en de diepte van het nest werd gemeten met een telescoopstok. De hoogte van de kliffen waar de kolonie zich bevond lopen uiteen van 11 tot 27m boven de zeespiegel. Er werden nesten gevonden in de lagen van zacht zandsteen tussen 3m boven het gemiddelde niveau van hoogtij en 0,5m van de top van de klif. Er werden geen nesten gevonden in de vaste laag van de klei op de bodem van de meest westelijke helft van de kolonie.

Het totale aantal nestingen die geteld werden over de lengte van de kolonie was 53.443. In de studiesector had 96,2% van de holtes één ingang en 3,8% twee. Aangenomen dat de afmetingen van de holtes naar nestingen gelijksoortig zijn binnen de kolonie, schatten we dat de hele kolonie 51.412 holtes bevatten. De compacte kleilaag in het westen lijkt niet geschikt voor de hele kolonie parkieten, omdat er geen nestingen werden gezien, en deze structurele variatie in de klif (b.v. meer zachte zandsteenlagen in het oosten dan in het westen van de kolonie) lijkt de hoofdfactor voor verspreiding van nesten in de klif.

De holtes zijn naar binnen liggende cilinderachtige holtes in de zachtste laag van het zandsteen. Sommige lagen hebben twee ingangen die leiden naar één enkele nestkamer en af en toe leidt één enkele ingang naar twee nestkamers, hoewel het laatste slechts zelden twee broedsel bevatten. De holtes volgen de laag van de klif. De nestingen zijn ovaal, waarbij

de hoofdas horizontaal is (breedte 14-49cm) en de kleinste as verticaal (hoogte 8-25cm). De meeste holtes zijn ca. 1,5m diep, maar variëren van 0,6m tot meer dan 3,5m. De nestkamer is ca. even breed als de nesttunnel maar is hoger omdat de parkieten een oppervlakkige holte graven waarin ze de eieren leggen en de jongen grootbrengen.

Bevoorravingsactiviteiten

Rotsparkieten hebben een gedragmechanisme ontwikkeld om met schommelingen in het voorhanden zijn van voedsel om te gaan, waaronder tijdbudgetten bij volwassenen en flexibele groeicijfers bij kuikens. Tijdens droogte zullen matig gevoerde kuikens achterblijven in het groeiproces vanwege dieetbeperkingen. Met als resultaat dat ze met succes zullen uitvliegen ondanks het tekort aan voedsel tijdens hun ontwikkeling en broedsucces alleen zal de kwaliteit van het seizoen mager beschrijven. Daarom is de groei van het kuiken en voedselcijfers belangrijke parameters voor controle.

Tijdens december 2001 werden bevoorradingpatronen waargenomen met gebruikmaking van een videosysteem met een zwart/wit minicamera, met zes infrarood LED's als lichtbron en een ingebouwde microfoon. Het videosysteem werd in de tunnelingang geïnstalleerd en gekoppeld naar de nestkamer maar het nest werd op geen enkele manier aangepast. Drie bereikbare nesten werden uitgekozen en er gedurende 4 dagen bevoorravingsactiviteiten vastgelegd bij het eerste en tweede nest en gedurende 3 dagen bij het derde nest. Verdere opnamen waren niet mogelijk omdat het videosysteem het liet

afweten vanwege de hevige regenval. Alle opnamen werden gemaakt dicht tegen de tijd aan dat nestlingen de top van gewicht bereiken (d.i. maximum vraag naar voedsel), en in nesten met broedselgrootte dicht bij de gemiddelde broedselgrootte voor die periode om te kunnen vergelijken tussen de nesten. Alle andere controleactiviteiten in de studiesector werden uitgesteld tijdens opnamen om zodoende mogelijke verstoring van bevoorravingsactiviteiten te vermijden. Om dezelfde reden werden opnamen alleen overdag gemaakt zonder toeristen op het strand. We namen de tijd op dat de volwassen vogels aankwamen, de tijd dat ze weggingen en als het voeren van de nestlingen gebeurde. Tijdens onze controles, werden nestlingen 3-6 keer per dag gevoerd. In alle drie de gecontroleerde nesten en observatiedagen bleven de ouders in het nest slapen. De aankomst van de volwassen vogels in de avond werd altijd gevolgd door het voeren van de nestlingen. Alle nestlingen werden 's morgens opnieuw gevoerd, voordat de ouders het nest verlieten. De volwassen vogels vertrokken vroeg en keerden 4-6 uur later terug naar het nest. Er was op dat moment een piek van voederactiviteiten op die tijd omdat 75% van de paren terugkwamen om de nestlingen te voeren. Voederactiviteiten waren gedurende de namiddag minder synchron. Alle waargenomen vertrekken van en aankomsten op het nest, behalve van één vertrek, was van beide ouders.

Dagelijkse bewegingen en groepsgrootte

De kolonie Rotsparkieten gebruikten hoofdzakelijk twee

routes naar de voedselgebieden. We namen tijdens de periode van maximum bevoorrading van de nestlingen 3 dagen lang de vliegactiviteiten op (d.w.z. alle nestlingen in de studiesector waren uitgekomen maar niet een was nog uitgevlogen). Er werd met verrekijkers vanaf de top van een heuvel geobserveerd met een duidelijk zicht van 360° van het omliggende gebied. We schreven het aantal parkieten op, de grootte van de groep en de vliegrichting. Testen van betrouwbaarheid van tussentijdse waarnemingen wezen uit dat de groepsgrootte eenvoudig te onderscheiden was. Zoals verwacht weerspiegelde de dagelijkse bewegingen van bevoorradende groepen het voeren van de nestlingen in de kolonie. We ontdekten dat de volwassen vogels 1-4 uitstapjes per dag maakten naar de voedselplaatsen met een uitgesproken piek in aantal direct na zonsopgang en een andere piek als de vogels zo'n 4 uur later terugkwamen naar de kolonie. Vliegactiviteiten in de namiddag vertoonden niet zo'n synchronisatie. Er werd in de late namiddag van weinig vogels gezien dat ze naar de voedselplaatsen vlogen. Parkieten die geen nestlingen hadden maar 's nachts in het dorp El Cóndor sliepen (zie pag. 7) kunnen zich aansluiten bij de broedvogels die naar de voedselplaatsen vliegen en bijdragen aan de ochtendpiek van vliegactiviteiten. Onze observaties volgen een normaal patroon van dagelijkse activiteit bij papegaaiachtigen die bestaan uit een actieve periode die begint bij zonsopgang en meerdere uren duurt, gevolgd door een periode van inactiviteit of verminderde activiteit overdag. Activiteit

begint een paar uur vóór zonsopgang tot zonsopgang. Bij de meeste studies lijkt de afname of onderbreking voor te komen rond het heetst van de dag en is gekoppeld aan de noodzaak activiteiten te vermijden waarbij een aanslag wordt gedaan op de stofwisseling in die periode. De relatief milde temperatuur in december in noordoost Patagonië (dagelijkse maximum temp. ~ 27^oC), vergeleken met die in habitats van andere papegaaiesoorten, kan een reden zijn voor de waargenomen activiteiten op El Cóndor overdag en in de middag. In het andere geval kan de relatief lage of schaars verspreide voedselaanbod in de steppen van Patagonië de vogels dwingen de hele dag te foerageren. Rotsparkieten zijn een soort waar grote groepen algemeen voorkomen. Volwassen vogels trokken vroeg in de morgen in groepen tot wel 263 stuks naar de voedselgebieden en in kleinere groepen later op de dag. Over het algemeen was de meest frequente groepsgrootte twee stuks, wat aangeeft dat het paar tijdens het broedseizoen een sociale basiseenheid is. Er werden ook enkele Rotsparkieten gezien die naar de voedselgebieden vlogen. Er zijn een aantal hypothesen aangedragen om de variatie in groepsgrootte te verklaren, sommigen hiervan richten zich op de voedseldistributie, sommige op de mate van droogte, sommigen op de hoogte van voedselcompetitie en anderen op predatie. De grote groepen die we vroeg in de ochtend zagen tijdens onze studie, samen met de droogte in het gebied rond de Rotsparkieten kolonie op El Cóndor, lopen gelijk met de hypothese dat droogte een beslissende factor

voor groepsgrootte is, en, zoals bij vele andere soorten, het paar is de sociale basiseenheid. Verdere studies over groepsgrootte buiten het broedseizoen zou nodig zijn om adequaat de hypothese van droogte te testen als een beslissende factor voor groepsgrootte bij Rotsparkieten. Maar allereerst is het nodig uit te vinden wat de overwinteringplaatsen zijn, die nog steeds onbekend zijn.

Dagelijkse vluchten naar de voedselgebieden

In december 2004 en januari 2005 zochten we 6 dagen lang uitputtend naar foeragerende groepen Rotsparkieten rond de kolonie. Dit gebied van ~1400km² heeft maar drie wegen en een paar bereikbare tracks. Het land is privé-eigendom en men moet toestemming hebben van de landeigenaren om de velden te betreden. Bij elk onderzoek werden met lage snelheid gemiddeld 120km wegen en tracks afgelegd. Men zag met gemak parkietengroepen in dit vlakke en bijna boomloze gebied. In januari 2005 voerden we een onderzoek vanuit de lucht uit in bovengenoemd gebied. Er werden observaties gedaan vanuit een Cessna 182, op een hoogte van 150m waarbij in totaal lineair een afstand van 400km werd bestreken. Twee waarnemers bestreek elk een blikveld van 180° naar rechts en links van het vliegtuig. We noteerden het aantal parkieten, de groepsgrootte en de vliegrichting. De locaties van foeragerende groepen Rotsparkieten en hun lineaire afstand tot de kolonie op El Cóndor werd berekend aan de hand van een uitgebreid positiesysteem.

De habitat rond de Rotsparkieten kolonie op El Cóndor wordt in snel tempo omgezet in landbouwgrond. Onze resultaten geven aan dat de vogels dagelijks lange afstanden zullen moeten afleggen om de overgebleven grote stukken natuurlijke vegetatie te bereiken. De gecombineerde uitslagen van land –en luchtonderzoeken gedurende 2 opeenvolgende broedseizoenen laat zien dat foeragerende groepen Rotsparkieten regelmatig 58 en 66km vliegen over de twee belangrijkste routes naar de voedselgebieden. Men zag 64 foeragerende groepen in stukken natuurlijke vegetatie, 6 in grasland en slechts 2 dichtbij gewassen in een geïrrigeerd gebied (zie ook PS Vol.17 no.4:10-11). Hoewel de meeste foeragerende groepen klein waren, hierbij een eerdere waarneming bevestigend dat Rotsparkieten verspreid in kleine groepen om te gaan foerageren in stukken natuurlijke vegetatie, zagen we ook verschillende grote foeragerende groepen tot wel 100 stuks. De natuur en verspreiding van hun voedselbronnen beïnvloedt ongetwijfeld de dagelijkse bewegingen van de parkieten. Soorten die kortstondige of verspreidliggende voedselbronnen benutten kunnen gedwongen worden lange afstanden te vliegen om geschikte voedsellocaties te vinden.

Niet-broedende vogels bezoeken de kolonie

Video-opnames in het broedseizoen van 2001-02 laten zien dat de broedparen van de Rotsparkieten 's nachts met hun jongen in het nest slapen tijdens de broedperiode. Deze waarnemingen werden bevestigd

door directe inspectie van nesten in de studiesector 's avonds laat in het broedseizoen van 2003-04. Dus slapende Rotsparkieten buiten nesten in het broedseizoen tijdens de broedperiode zorgden niet voor jongen. Tussen eind november en eind december brachten Rotsparkieten de nacht door in het dorp El Cóndor, waarbij ze meestal op stroomdraden zaten. Het dorp en zijn buitenwijken zijn de enige rustplaats die verwant zijn aan de kolonie binnen een straal van 30km. Twee avonden in december 2003 telden een team van zes getrainde mensen, in twee auto's, alle Rotsparkieten in bij schemering in het dorp. De tellingen werden gedaan nadat de late broedsels waren uitgekomen en lang voordat er de eerste waarnemingen van jonge vogels buiten het nest waren. Dus al de getelde parkieten waren dichtbij hun tweede levensjaar of ouder. We telden gemiddeld 6.471 niet-broedende vogels verwant aan de kolonie op twee verschillende dagen. Deze niet-broedende vogels kunnen vogels zijn die geprobeerd hebben te broeden maar wat mislukt is, vogels die nog geen poging tot broeden gedaan hebben of jonge vogels die een nest gegraven hebben om in een later broedseizoen te gebruiken.

Bedreigingen van de kolonie en de noodzaak tot controle

De buitengewone grootte van deze kolonie is totnogtoe niet beschreven, hoewel eerdere schattingen erop wijzen dat de kolonie zich uitstrekt tussen de 5 en 10km langs de kliffen. Aan de belangrijkheid van de kolonie is al lange tijd voorbij gezien en hij heeft tot op heden geen wettelijke bescherming (zie ook PS Vol.17 No.2: 12-14).

Het aantal bedreigingen is groot en sommige zijn moeilijk te controleren. De belangrijkste dreiging voor de voedselgebieden van de Rotsparkieten is verlies van natuurlijke vegetatie. De jaarlijkse cijfers van verdwijning van de natuurlijke vegetatie wordt geschat op 3,7%. Bovendien grote sectoren van de steppen worden ieder jaar afgebrand, vermoedelijk om privé-eigendommen te beschermen tegen natuurlijke branden. Op de top van de klif behorend bij de Rotparkieten kolonie wordt jaarlijks de vegetatie weggehaald met zware machines vermoedelijk om elektriciteitsdraden te beschermen tegen natuurlijke branden. Dit gecombineerd met het afbranden van de berm van de weg die langs de top van de klif loopt, leidt dit tot veel erosie in sommige delen en betekent een serieuze dreiging voor de stabiliteit van delen van de klif die tot de kolonie behoort. Regen valt vaak als hevige onweersbuien en onbeschermde stukken grond zonder vegetatie worden gemakkelijk weggespoeld. Bovendien wordt de kolonie z lf de laatste 25 jaar ernstig bedreigd door een reeks aanslagen. Parkieten worden vergiftigd om zodoende hun aantal te verminderen. Een deel van de kolonie werd opgeblazen voor de bouw van een voetpad en autoweg dichtbij het strand onder de klif. Auto's veroorzaken verstoring en erosie langs het strand onder de klif. Tezelfdertijd is stropen voor de dierenhandel bij tijde intensief en volwassen vogels worden regelmatig afgeschoten terwijl ze eten aan de jongen brengen. Bovendien de expansie van het dorp heeft bebouwing neergezet

tot binnen minder dan 30m van de eerste nesten. Commerciële zandafgravingen en intensieve paragliding activiteiten veroorzaakt in sommige jaren nog meer verstoring. Eerdere rapporten toonden aan dat het meeste aantal nesten zich bevindt op de meest oostelijke kilometer van de Rotsparkieten kolonie in El Cóndor. Tijdens de eerste jaren van onze studie (1998-2000), zagen we hetzelfde patroon. Huidige gegevens laten zien dat de dichtstbevolkte sector nu op tweede meest oostelijk gelegen kilometer van de kolonie ligt. Al deze activiteiten raken voornamelijk de meest oostelijke kilometer van de kolonie. De kolonie zou nauwkeuriger gevolgd moeten worden totdat

wettelijke bescherming kan worden bereikt of een beschermingsbeheersplan dat de moeilijkheden met de mensen vermindert.

Conclusies

We hebben grondparameters uitgedacht om regelmatig de kolonie te controleren. Deze informatie zal helpen om populatietrends uit te vinden en vooruitgang van beschermingspogingen te bepalen. De meest ophanden zijnde bedreiging voor de kolonie is de uitbreiding van het dichtstbijzijnde dorp, waaronder de toegangsweg naar het strand en diverse toeristische attracties die op een paar meter afstand van de nesten plaatsvindt. We

stellen een geregelde jaarlijkse studie van de populatie van de kolonie voor in zijn geheel, waaronder in ieder geval schattingen van de populatie, studies over broedsucces, groei van de kuikens en foerageercijfers en metingen van herstel en verlies van de kolonie. Het aantal niet-broedende vogels verwant aan de kolonie moet ook gecontroleerd worden en ten overvloede tellingen van vaste locatie moet doorgaan. Er zou radio-telemetrie gedaan moeten worden voor de broedvogels om exact uit te vinden waar de voedselgebieden liggen, en voor uitvliegers de overlevingscijfers te schatten.

Zie voor meer info Engelse tekst.

Onderschriften:

Kuiken Rotsparkiet

De kliffen aan de kust van noordoost Patagonië zijn het thuis van een spectaculaire kolonie Rotsparkieten. De kolonie staat bloot aan vele bedreigingen vanwege erosie en paragliding door strandgangers en stropers. Gedetailleerde studie van de biologie en gedrag van de vogels verschaft waardevolle informatie voor hun behoud.

Rechtstreekse observaties van nestholtes en broedvogels wordt uitgevoerd door de klif te beklimmen in de paar geschikte gebieden die veilig bereikbaar zijn. Auteur Juan Masello inspecteert een jong kuiken van de Rotsparkiet.

Parkieten vertonen een grote variatie in groepsgrootte tussen de soort hoewel de voornaamste sociale eenheid het koppel lijkt te zijn, of paren met andere vogels waarschijnlijk jongen van een jaar oud zijn.

Petra, Juan en een student doen tellingen van heen en weer trekkende vogels op weg naar voedselgebieden. Deze tellingen langs belangrijke vliegroutes kunnen nuttige controlegegevens opleveren. Ze zijn vaak heel nuttig als richtlijn voor aantallen als ze over langere termijn worden uitgevoerd.

Beschermen van de parkietenkolonie vergt een goede kennis van de foerageereisen van deze populatie en de identificatie en bescherming van de voedselgebieden die erbij horen. Duizenden Rotsparkieten bevolken de elektriciteitsdraden in het dorp El Cóndor, Patagonië, Argentinië om te rusten. Omdat broedvogels de nacht doorbrengen met hun kuikens in de nestholtes, zijn dit allemaal niet-broedende vogels verwant aan de kolonie.

Wilde papegaaien in Monterrey, Mexico (pag.8-9)

Een ander gevolg van de illegale vogelhandel

Door René Valdés Peña en Jose I. Gozalez-Rojas, Laboratoria de Ornitología, Facultad de Biología, UANL

Achtergrond

Papegaaien zijn gewild als huisdier voor hun mooie kleuren en voor hun kunst van imiteren van de menselijke stem. Ze zijn direct verkrijgbaar als huisdier en potentiële kopers hebben meestal weinig kennis van de ecologie m.b.t. de bedreigende situatie waarin ze verkeren in het wild.

In Mexico zijn er 21 soorten papegaaiaachtigen, waarvan 8 van de genus *Amazona* en 6 zijn er beschermd door Mexicaanse wetten. Ondanks hun bescherming worden ze illegaal verkregen als huisdier. Gevangen vogels ontsnappen vaak vanwege slordigheid van de eigenaar of door opzettelijke vrijlating. Veel van deze wilde papegaaien eindigen in een ander habitat dan ze gewend waren maar die mogelijkheden verschaffen om te overleven. Groene gebieden bieden inheemse en geïntroduceerde bomen, die lijken op die in hun natuurlijke habitat. De vogels kunnen zich aanpassen, vinden voedselbronnen, veilige slaapplekken en andere papegaaien om mee te koloniseren. Onder goede condities volgen de vogels hun natuurlijke instincten, vormen ze paren en produceren ze jongen. In de afgelopen decennia is er een toename van biodiversiteit van de vogels in grote steden, vooral in de Verenigde Staten, deels vanwege de grote populaties wilde papegaaiaachtigen die er zijn. Veel van deze papegaaien zijn van de genus *Amazona* vanwege

hun populariteit als huisdier en hun aanpassingen aan deze nieuwe habitats. In Mexico zijn er in verschillende steden wilde populaties geregistreerd van de Groenwang amazones *Amazona viridigularis* en de Finschi amazone *Amazona finschi* waaronder Monterrey in het noordoosten van Mexico.

Studies in Mexico

Er zijn in Mexico maar weinig studies gedaan naar de biologie van de wilde papegaaien. Dientengevolge begon het ornithologie lab van de Nuevo Leon Universiteit (Universidad Autónoma Nuevo León, UANL) een studie tijdens het broedseizoen in het Monterrey gebied in 2004. Er werden 12 soorten papegaaiaachtigen gevonden waaronder de Groenwang amazone, Finschi Amazone, Geelwang amazone *Amazona autumnalis*, Dubbele Geelkop amazone *Amazona oratrix*, Witvoorhoofd amazone *Amazona albifrons*, Mexicaanse parkiet *Aratinga holochlora*, Petz's parkiet *Aratinga canicularis*, Mexicaanse Dwergpapegaaai *Forpus cyanopygius*, Soldaten ara *Ara militaris*, Blauwgele ara *Ara ararauna*, Grasparkieten *Melopsittacus undulatus* en de Nandaya parkiet *Nandayus nenday*.

Beschrijvingen nestplaatsen en nestinspectie

Nesten werden gelokaliseerd door het gedrag van de paren te bestuderen in de studiegebieden. Er werd tijdens het broedseizoen

van maart tot half juni controle uitgevoerd vanaf de dageraad tot 9.00 uur en van 16.00 uur tot de schemering. We vonden 22 nesten verspreid over 2 grote parken met hoge bomen (meer dan 40m). In één van de parken bevonden zich 20 van de 22 nesten, en één boom met vier nesten op verschillende plaatsen van de stam en takken. Espen *Populus tremuloides* en essen *Fraxinus americana* hadden de voorkeur in 86% van de gevonden nesten. Van de 22 nesten, waren er 15 van de Groenwang amazones en 7 van de Finschi amazones. Twaalf nesten waren bereikbaar met touwen en een lange ladder. De karakteristieken van de nestholtes werden voor deze nesten vastgelegd. De aanwezigheid van kuikens werd bij 2 Groenwang en één Finschi nest gezien. De andere nestholtes waren onbereikbaar vanwege de hoogte van de nestholtes of de staat van de boom, sommigen waren erg oud en verrot. De wilde populatie van de Amazonepapegaaien in Monterrey, Mexico zijn de afgelopen decennia toegenomen deels door ontsnapte vogels en deels door hun reproductieve succes. Hoewel deze vogels niet in hun natuurlijke habitat leven, zijn ze nog steeds beschermd door Mexicaanse wetten. WE bevelen aan dat de autoriteiten onze wetten handhaven om de vogels te beschermen tegen illegale handel, wat zó zichtbaar is in de straten van onze steden.

Onderschriften:

Een Finschi amazone in een stadspark van Monterrey, Mexico.

Finschi amazones in verschillende fase van hun groei.

Zes weken oude Groenwang amazone kuikens in het nest.

Een Groenwang amazone gefotografeerd tijdens de studie die een fontein gebruikt om lekker te drinken.

Blauwe baby's (pag. 9)

Door Joanna Eckles, WPT

Uiterste prioriteit op dit moment is de wilde populatie op allerlei manieren steunen waar we kunnen. Ons werk is geheel gericht op deze vogels. Het kan zijn dat de vele en gevarieerde manieren waarmee we deze wilde vogels steunen om met succes jongen te laten uitvliegen in het wild al genoeg is. Maar omdat het niet zo mag zijn, zijn we NEI dankbaar voor hun constante toewijding voor de Samen met ons veldwerk voor de Blauwkeel ara *Ara glaucogularis* gaan we door met het opzetten van kweek in gevangenschap en vrijlating aspect als onderdeel van het project in Bolivia. Een groep gevangen vogels daar kan het werk dat gedaan wordt met de ernstig bedreigde wilde populatie helpen steunen. Eind 2002 kochten we de eerste gevangen vogels die eventueel het Boliviaanse broed in gevangenschap programma kon bevolken. Ze worden gehuisvest en verzorgd bij Natural Encounters Inc. (NEI) in Florida.

Zie foto's en artikel over deze vogels in PS Vol.17 No. 1 februarinummer 2005.

De gevangen vogels lijken te passen in het plan! Van de 11 aangekochte vogels van Saint Catherine sisland, de New York Zoological Society, vier paar zitten in aparte kamer met nestboxen bij NEI. Twee paren hebben elk al ten minste één jong grootgebracht.

De medewerkers van NEI hoorden het oudste jong in de nestbox in januari 2006. De broedparen hebben de hoogst mogelijke privacy en mochten hun eigen jongen grootbrengen. De man van het paar heeft een kaal hoofd van het teveel knuffelen door de pop. Om het verder gezonde kuiken te beschermen tegen kaalplukken, werd het weggehaald om het grootbrengen af te ronden en zal zó spoedig mogelijk terug gaan naar de groep.

Het tweede kuiken maakte zijn debuut heel wat later en werd gehoord maar nog niet gezien ten

tijde van deze publicatie. We zullen je op de hoogte houden over deze groep en verdere plannen, als er al zijn, voor verhuizing naar Bolivia. Als je onze vele artikelen leest over het werk met wilde vogels, weet je dat vergunningen en daarmee in verband staande logistiek soms erg lastig te sturen zijn. Je weet ook dat over het algemeen niet het accent leggen op kweek in gevangenschap en vrijlating als eerste oplossing vooraanstaat voor de meeste wilde papegaaien. We blijven het aspect van kweek in gevangenschap van dit project bespreken met de Boliviaanse autoriteiten en medewerkers omdat het een tactiek kan zijn die we lopende weg gebruiken. Onze zorg voor deze gevangen groep vogels. Uiteindelijk kan, wat zij en andere kwekers hebben geleerd over met succes grootbrengen van Blauwkeel ara's, een heel positieve weerslag geven in het wild.

Driehoeksverhouding bij gevangen Fischeri's (pag. 10)

Artikel en foto's door Werner Lantermann

Volgens LACK (1968) zijn 90% van alle vogelsoorten monogaam. Maar moderne DNA technieken hebben aangetoond dat veel monogame soorten met regelmaat buitenechtelijke copulaties en bevruchtigen doen. Deze ontdekking heeft geleid tot een herziening van de

terminologie zodat soorten nu worden geclassificeerd of als genetisch of als sociaal monogaam. Genetische monogamie verwijst naar een exclusieve paarrelatie tussen man en pop. Sociale monogamie verwijst naar een verbond tussen een man en pop alleen voor

reproductie. Maar bij sociaal monogame soorten is de paarrelatie niet altijd exclusief. Gedurende onze volièrestudies bij parkieten van de Afrikaanse genus *Agapornis* zagen we verpaarde mannen Fischeri's *Agapornis fischeri* en Zwartmaskers *Agapornis*

personata copuleren met solitaire poppen van de groep terwijl hun eigen pop in het nestblok zat. In het seizoen van 2003 zagen we een groep van zeven Fischeri's met twee paren en drie solitaire poppen. Eén solitaire pop die een paar weken ervoor haar man verloor begon te nestelen en legde later vier eieren. Er kwamen drie jongen uit en werden groot gebracht door de pop alleen. Deze waarnemingen roepen vragen op. Het kan zijn dat dit een bijzonder geval was vanwege de omstandigheden van de samenstelling van de groep in gevangenschap. Misschien was de solitaire pop bevrucht door haan man voordat hij stierf. Maar er is niet genoeg informatie over houdbaarheid van sperma bij parkieten om dit te bevestigen. Het is veel aannemelijker dat deze pop buitenechtelijke copulatie en bevruchting kreeg van een van de twee mannen in de groep. De mogelijkheid roept vragen op

over de evolutionaire waarde van zulke buitenechtelijke relaties. Bovendien is het duidelijk dat de niet gekoppelde pop kans zag bevruchte eieren te leggen en jongen groot te brengen zodat de reproductiesucces van de groep toenam en één van de mannen kon zijn genen tenminste twee keer doorgeven. Dit kan, ten minste in vrijlevende populaties, gezien worden als een evolutionaire strategie binnen de groep broedende parkietensoorten, vanwege de plotselinge dood van een groepslid of vanwege een onbalans in sekse binnen de groep.

Wat voor omstandigheden promoten buitenechtelijke copulaties? Er zijn een paar theorieën, waaronder de broedsynchronisatie hypothese en de broeddichtheid hypothese. Een vergelijkende studie ontdekte een betekenisvolle positieve relatie tussen de mate van broedsynchronie en de regelmaat van buitenechtelijke bevruchting. Gelijktijdig

broeden, geeft poppen de kans om mannen met succes te delen voor buitenechtelijke copulaties tezelfdertijd. Bovendien hebben mannen er baat bij, omdat er meer vruchtbare poppen voorhanden zijn, die de mogelijkheid tot buitenechtelijke copulaties vergroten.

Een positieve relatie werd tevens ontdekt tussen broedbezetting en meer buitenechtelijke copulaties. Een vergelijkende studie ontdekte dat "Koloniale soorten of die soorten die broeden bij hoge bezettingen wordt voorspeld dat buitenechtelijke bevruchting meer voorkomt dan bij soorten die broeden bij een lager bezetting, omdat het aannemelijk is dat gelegenheden voor zowel de mannen als de poppen om buitenechtelijke copulaties te hebben veel groter is als ze in de nabijheid broeden."

Deze theorieën hebben geen overweldigende steun en er is nog veel onderzoek nodig, vooral op het gebied van de parkietensociologie.

Vertalingen Ria Vonk